

in družbenih ustanov: šole, bolnišnice, sodišča, kulturne ustanove, univerze, raziskovalni inštituti itd. Dogaja se torej ravno nasprotno od tistega, kar so napovedovale razvpite zgodbe o koncu ideologije. Toda če je res, da živimo v času ekspanzije ideologije evalvacije, kako potem pojasniti, da tega sploh ne opazimo in da vidimo le ekspanzijo uporabe evalvacije kot specifičnega postopka ovrednotenja prej omenjenih družbenih institucij in praks? Odgovor bi lahko bil, da je sam ta spregled že učinek ideologije evalvacije. Gre za ideologijo, ki jo Zarka v skladu z marksistično tradicijo pojmuje kot sprevrnjeno zavest,¹⁰ kateri se stvari kažejo – tako kot v *cameri obscuri* – obrnjene na glavo (Zarka, 2009a: 114). Sprevrnjena zavest pa ni nič drugega kot lažna zavest, je zavest, ki je zaslepljena in zato nezmožna videti stvari takšne, kakršne v resnici so. Ideologija evalvacije nas torej zaslepi, a vprašanje je, kaj je v evalvaciji tisto, kar nam ideološka zaslepitev prepreči videti. Iz Zarkine analize med drugim sledi, da so to oblastna razmerja, ki se udejanjajo skozi evalvacijo. Učinek ideologije evalvacije je namreč ravno v tem, da se izvajanje oblasti kaže kot objektivno in kvantificirano merjenje tistega, kar je predmet evalvacije (Zarka, 2009c: 3). Ravno zato, ker nas ideologija evalvacije naredi slepe za ta ideološki preobrat, ne moremo videti, da je evalvacija v resnici način, kako neka oblast – politična ali administrativna – izvaja gospodarstvo nad vednostjo (ibid.).

Kar Zarko še posebej zanima v zvezi z evalvacijo, je prav odnos oblasti do vednosti, se pravi odnos, ki ga omogoča vzpostavitev enotnega sistema evalvacije vednosti. Ta obsega evalvacijo produkcije vednosti (raziskovanje) in njenega prenosa (poučevanje). Evalvacija je namreč postala privilegirano orodje, ki ga oblast uporablja z namenom, da si zagotovi dominacijo nad vednostjo. Ta dominacija je za Zarko oblika tiranije, ki jo Pascal, na katerega se Zarka pri tem sklicuje, definira na dva načina. Prvič pravi, da je tiranija to, »da hočeš po neki določeni poti do tistega, do česar lahko prideš le po neki drugi poti. Različnim zaslugam gredo različne časti: privlačnosti pritiče ljubezen, sili strah, znanosti verjetje« (Pascal, 1986: 143). Iz tega sledi, da je prav, če se nekoga, ki ima moč, bojimo, tistemu, ki ima vednost, pa verjamemo. Napačno in tiransko pa je, če tisti, ki ima moč, zahteva, da ga ljubimo ali da mu verjamemo. Zato Zarka trdi, da »politična oblast, ne glede na to, kakšna je njena legitimnost, nima nobene pravice nad vednostjo, ne nad njeno produkcijo ne nad njenim prenašanjem, kajti vednost spada v drugi red kot oblast. Če

10 Ideologija je »sprevrnjena podoba realnosti, ki negativno spreminja v pozitivno in obratno.« (Zarka, 2009a: 114).